

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvy Šiškeové a soudců Karla Šimky a Evy Šonkové v právní věci žalobce: **A. T. T.**, zast. Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem Lidická 960/81, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2023, č. j. OAM-971/ZA-ZA11-HA13-R2-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 9. 2024, č. j. 32 Az 24/2023-60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v roce 2020 neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) nejprve žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl, Nejvyšší správní soud (NSS) však rozsudkem ze dne 11. 11. 2022, č. j. 5 Azs 52/2022-39, zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného. Dospěl k závěru, že nebyla dostatečně posouzena otázka zásahu do soukromého a rodinného života žalobce a jeho nezletilé dcery ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Zavázal proto žalovaného, aby v tomto směru doplnil dokazování.

[2] Žalovaný v novém řízení žalobci opět neudělil mezinárodní ochranu s odvoláním na § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Dospěl totiž k závěru, že drogové trestné činy, jichž se žalobce podle rozsudků trestních soudů dopustil, představují *vážný zločin* ve smyslu tohoto ustanovení. Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil u krajského soudu, který žalobu zamítl rozsudkem označeným v záhlaví.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti namítá, že nebyl dodržen závazný

právní názor vyslovený v rozsudku NSS č. j. 5 Azs 52/2022-39, ačkoli nedošlo ke změně skutkových ani právních poměrů ani ke změně judikatury. Pokud žalovaný v prvním rozhodnutí podmínky pro aplikaci vylučující klauzule podle § 15a zákona o azylu neshledal, nemůže tak učinit ve druhém rozhodnutí, neboť je to v rozporu s principem předvídatelnosti práva a právní jistoty. Podle stěžovatele se vylučující klauzulí musí žalovaný zabývat přednostně. První rozhodnutí ve věci implikuje, že žalovaný podmínky pro její užití neshledal. Nové rozhodnutí vycházející z § 15a zákona o azylu obchází závazný právní názor NSS.

[4] Rozhodnutí žalovaného je také překvapivé. Relevantní skutečnosti musí být žadateli o mezinárodní ochranu předestřeny; stěžovatelova trestná činnost však nebyla předmětem doplňujícího pohovoru. Pohovor se naopak soustředil na naplnění důvodů podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

[5] Žalovaný i krajský soud dále pochybili rovněž při posouzení naplnění podmínek podle § 15a zákona o azylu. Od vykonání trestu již uplynula doba více než 5 let, stěžovatel se osvědčil a žije řádným životem. Řádně posouzena nebyla otázka nejlepšího zájmu stěžovatelovy dcery ve smyslu Úmluvy o právech dítěte, vyhlášené sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., ačkoli musí být předmětem posouzení i při aplikaci vylučující klauzule, neboť se také jedná o meritorní posouzení žádosti. Přijatelnost kasační stížnosti stěžovatel spatřuje v existenci zásadního pochybení, které má dopad do jeho hmotněprávního postavení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se nedopustil nezákonnosti, shromáždil veškeré relevantní podklady a zabýval se všemi stěžovatelovými tvrzeními. Rodinné vazby v České republice nejsou důvodem pro udělení azylu, tuto otázku je nutno řešit podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Mezinárodní ochrana je výjimečným institutem a důvody pro její udělení nebyly zjištěny.

[7] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce [§ 31 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“)], se NSS zabývá též otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11 a 12).

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Námitkou týkající se nedodržení závazného právního názoru se podrobně zabýval již krajský soud. Vysvětlil, že zákon nestanoví, zda má žalovaný nejprve zkoumat pozitivní nebo negativní podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Je-li však zjištěna existence negativní podmínky, není již třeba se zabývat splněním pozitivních podmínek. V tom, že žalovaný nyní nejprve posuzoval aplikovatelnost vylučující klauzule, nelze spatřovat nezákonnost. K tomu krajský soud odkázal na usnesení rozšířeného senátu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007-119, č. 2174/2011 Sb. NSS (body 19 až 22 rozsudku krajského soudu).

pokračování

[10] Tento závěr krajského soudu považuje NSS za logický, dostatečně odůvodněný a souladný s ustálenou judikaturou a poukazuje na citované usnesení rozšířeného senátu č. j. 4 Azs 60/2007-119 (zejm. body 19, 20 a 23) i na rozhodnutí, která na něj navazují (usnesení NSS ze dne 31. 5. 2023, č. j. 4 Azs 137/2023-30, bod 13, či ze dne 31. 7. 2024, č. j. 6 Azs 343/2023-26, bod 22).

[11] Jak ke kasační závaznosti uvedl rozšířený senát v bodě 47 usnesení ze dne 1. 7. 2015, č. j. 5 Afs 91/2012-41, č. 3321/2016 Sb. NSS, jestliže byl ve zrušujícím rozsudku vysloven právní názor, jímž je správní orgán vázán, znamená to, že správní orgán v navazujícím řízení nemůže posouzení této otázky změnit (vyjma případů, kdy dojde ke změně skutkového či právního stavu). Rozšířený senát již také konstatoval, že kasační závaznost se vztahuje k otázkám, které soud zodpověděl ve zrušujícím rozhodnutí (usnesení ze dne 23. 2. 2022, č. j. 1 Azs 16/2021-50, č. 4321/2022 Sb. NSS, bod 39 a judikatura tam citovaná), resp. že závazným právním názorem je třeba rozumět ve zrušujícím rozsudku vyjádřený závěr o aplikaci a interpretaci práva, jež bylo nebo mělo být užito v rozhodované věci a jímž se NSS zabýval ke kasačním námitkám, nebo jímž se zabýval nad jejich rámec v mezích § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. (usnesení ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007-56, č. 1723/2008 Sb. NSS).

[12] Jak však přílehlavě zdůraznil krajský soud (body 20 a 22 jeho rozsudku), k posuzování otázky, ve vztahu k níž byl žalovaný vázán právním názorem zrušujícího rozsudku NSS, se při opětovném posouzení věci (v souladu s usnesením NSS č. j. 4 Azs 60/2007-119) vůbec nedostal. Proto krajský soud dospěl ke správnému závěru, že k porušení závazného právního názoru NSS dojít nemohlo.

[13] Stěžovatel dále namítá, že nové rozhodnutí žalovaného je pro něj překvapivé, neboť mu nebyly predestřeny skutečnosti, které žalovaný považoval za rozhodné. Také tvrdí, že předmětem doplňujícího pohovoru nebyly skutečnosti týkající se jeho trestní minulosti. NSS však zjistil, že v žalobě stěžovatel žádné námitky týkající se obsahu doplňujícího pohovoru nebo nedostatečného seznámení s rozhodnými skutečnostmi neuplatnil. V této části je tedy kasační stížnost nepřipustná (§ 104 odst. 4 *in fine* s. ř. s.).

[14] Stěžovatel dále činí spornou otázku aplikovatelnosti vylučující klauzule. Žalovaný konstatoval, že stěžovatel byl odsouzen za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a za sbíhající se zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku, k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti let a byl mu uložen trest vyhoštění na dobu osmi let (s. 4 rozhodnutí žalovaného).

[15] Žalovaný dále připomněl, že podle judikatury je pojem *vážný zločin* pojmem autonomním, a proto se podrobně zabýval okolnostmi trestné činnosti stěžovatele. Vyšel z hodnocení závažnosti trestné činnosti stěžovatele v trestních rozsudcích a připojil i vlastní posouzení. V něm zdůraznil, že stěžovatel se dopouštěl distribuce tzv. tvrdých drog (metamfetaminu) za účelem zisku, a to po delší dobu a ve větším rozsahu. Uvedl také, že stěžovatelovo odsouzení dosud nebylo zahlazeno a že v části (trest vyhoštění) uložený trest

dosud nevykonal. Připomněl také mezinárodní závazky České republiky v oblasti boje s drogovou kriminalitou a její společenské dopady, což jej vedlo k závěru o aplikovatelnosti § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu (s. 9 až 12 rozhodnutí žalovaného).

[16] Také krajský soud se aplikovatelností vylučující klauzule podrobně zabýval. Připomněl východiska plynoucí z judikatury NSS a Soudního dvora Evropské unie (body 25 až 27 napadeného rozsudku) a právní kvalifikaci stěžovatelova jednání (bod 28) a ztotožnil se s hodnocením žalovaného v otázce jeho závažnosti. Opětovně zdůraznil, že stěžovatel drogovou trestnou činnost páchal delší dobu, ve větším rozsahu a za účelem dosažení zisku (bod 29). Poukázal také na řadu rozhodnutí NSS ve srovnatelných věcech (bod 30) a na skutečnost, že odsouzení stěžovatele dosud nebylo zahlazeno (bod 31). Podle krajského soudu žalovaný provedl individuální a komplexní posouzení stěžovatelova případu (bod 32).

[17] Podle NSS jsou rozhodnutí žalovaného a rozsudek krajského soudu také v této otázce řádně a přesvědčivě odůvodněny. Žalovaný i krajský soud individuálně posoudili závažnost stěžovatelovy trestné činnosti v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie (rozsudek ze dne 13. 9. 2018 ve věci C-369/17, *Shajin Ahmed*, bod 55) i vnitrostátní rozhodovací praxí (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2016, č. j. 49 Az 71/2015-26, č. 3537/2017 Sb. NSS, a rozsudky NSS ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, č. 3546/2017 Sb. NSS, bod 14, či ze dne 23. 4. 2020, č. j. 5 Azs 189/2015-127, č. 4084/2020 Sb. NSS, bod 52).

[18] Krajský soud také v bodě 30 svého rozsudku přílehavě odkázal na řadu nedávných rozhodnutí kasačního soudu, která aprobovala závěr o podřazení úmyslné drogové trestné činnosti páchané ve velkém rozsahu za účelem zisku pod pojem *vážný zločin* ve smyslu § 15a zákona o azylu. Kromě tam citovaných rozhodnutí odkazuje NSS též na své rozsudky ze dne 20. 7. 2020, č. j. 9 Azs 131/2020-23, body 25 až 29, ze dne 31. 5. 2023, č. j. 4 Azs 79/2023-25, body 24 až 29, nebo ze dne 26. 1. 2024, č. j. 4 Azs 162/2023-24, body 15 až 19, či usnesení ze dne 31. 5. 2023, č. j. 4 Azs 137/2023-30, bod 13, a ze dne 28. 6. 2024, č. j. 8 Azs 106/2024-33, body 12 až 15.

[19] Ve vztahu k argumentaci týkající se přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života, resp. nejlepšího zájmu jeho nezletilé dcery, lze stěžovateli přisvědčit, že jím citovaná usnesení NSS (ze dne 7. 6. 2021, č. j. 1 Azs 76/2021-41, ze dne 1. 12. 2016, č. j. 8 Azs 83/2016-62 a ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020-32) skutečně uvádí, že posouzení nejlepšího zájmu dítěte je vyhrazeno meritornímu rozhodování o žádosti o mezinárodní ochranu (v citovaných usneseních se jednalo o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, resp. o zastavení řízení). V usnesení č. j. 1 Azs 49/2020-32 pak kasační soud v bodě 10, jehož se dovolává stěžovatel, s odkazem na své usnesení ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 Azs 166/2016-28, zároveň uvádí, že nejlepší zájem dítěte má být zkoumán ve vztahu k přiměřenosti správního vyhoštění rodiče dítěte, což je otázka, která v azylovém řízení z povahy věci nenachází své místo.

[20] Jak konstatoval Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 9. 11. 2010 ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, *Spolková republika Německo*, vyloučení z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) předchozí kvalifikační směrnice (směrnice 2004/83/ES) není podmíněno přezkumem přiměřenosti ve vztahu k projednávané věci

pokračování

(body 106 až 111). Podobně se vyjádřil i NSS v rozsudku ze dne 30. 8. 2021, č. j. 8 Azs 192/2020-48, č. 4248/2021 Sb. NSS, v němž obdobné závěry vztáhl i na vyloučení z dočasné ochrany podle čl. 17 současné kvalifikační směrnice (směrnice 2011/95/EU, srov. bod 51 citovaného rozsudku). Kasační soud v bodě 48 citovaného rozsudku také zdůraznil, že osobě, u níž byla aplikována vylučující klauzule, se má dostat ochrany práv zaručených Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, popřípadě Listinou základních práv Evropské unie v navazujících řízeních týkajících se vyhoštění či návratu.

[21] NSS tedy neshledal, že by se krajský soud odchýlil od ustálené judikatury nebo se dopustil zásadního pochybení, pokud uvedl, že v rámci vyloučení stěžovatele z doplňkové ochrany není zapotřebí posuzovat přiměřenost zásahu do jeho rodinného a soukromého života, popř. nejlepších zájmů jeho dcery (bod 33 napadeného rozsudku). K tomu lze odkázat i na usnesení NSS ze dne 10. 10. 2024, č. j. 4 Azs 86/2024-49, v jehož bodě 14 kasační soud ve věci obdobné stěžovatelově uzavřel: „*Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že vztah stěžovatele s jeho nezletilou biologickou dcerou, jež s ním žije ve společné domácnosti, nemůže mít vliv na postavení stěžovatele, neboť z doplňkové ochrany byl vyloučen z důvodu své trestní minulosti.*“ NSS pro úplnost upozorňuje i na zohlednění závěrů usnesení rozšířeného senátu ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, č. 4589/2024 Sb. NSS, v bodě 16 citovaného usnesení.

[22] NSS uzavírá, že z napadeného rozsudku je patrné, že krajský soud vycházel z relevantní judikatury a jeho závěry jsou s ní v souladu. Řádně vypořádal všechny žalobní body a nedopustil se pochybení, které mohlo mít dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

[23] NSS proto odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[24] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Neúspěšný stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2025

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu